

ruimtelijke planning 2020-2050

kernnota

Aanleiding voor de kernnota

- ruimtelijk beleid kan onvoldoende antwoord bieden op een aantal maatschappelijke trends en uitdagingen
- de ruimtelijke context heeft verruiming nodig
- duidelijke basisvisie nodig op lange termijn
- nood aan herbronning voor de planning
- aangepast instrumentarium met voldoende flexibiliteit

Bedoeling van de kernnota

- strategische principes en waarden voor het lange termijnbeleid
- een kernachtige leidraad en fundamenten van de visie
- visie voor de lange termijn op basis van waarden, principes en ruimtelijke strategieën
- Beleidskaders voor de verdere beleidsmatige uitdieping en invulling voor thema's of gebieden

Vervolgtraject

- Uitwerken van een beleidsplan ruimte
- Kernnota als basis voor de screening van PRS
- Uitwerken van beleidskaders

- PRS blijft van toepassing samen met de kernnota tot het door een beleidsplan vervangen wordt

Participatief traject

Voortraject (mei 2014 tot december 2015)

- Intern voorbereidend traject
- Denktanksessies 2020-2050 (6 sessies met experts)
- Debat met de respectievelijke fracties (2 sessies)
- Debat in de centrale commissie van de provincieraad
- Kennisneming door de provincieraad
- Klankbordevent voor Oost-Vlaams middenveld en lokale actoren

Participatief traject

Opmaak kernnota (2016)

Januari 2016 Deputatie geeft opdracht uit voor opmaak van de kernnota

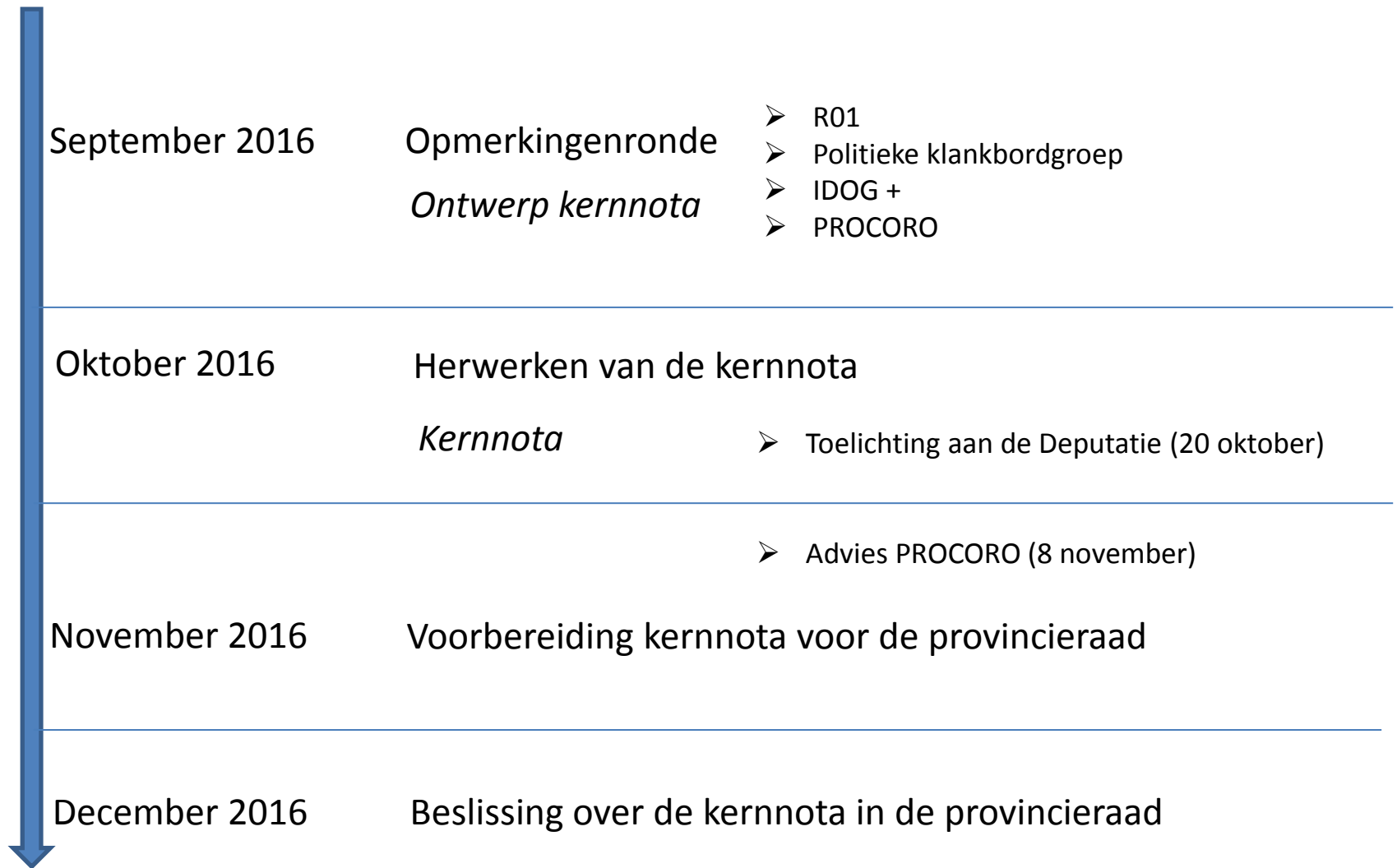
Maart 2016 Start door TV Atelier Romain - BUUR

raadplegen van stakeholders *IDOG, PROCORO, politieke klankbordgroep, denktank, maatschappelijke doelgroepen, gemeenten, Ruimte Vlaanderen, ...*

Mei 2016 Toelichting aan de deputatie

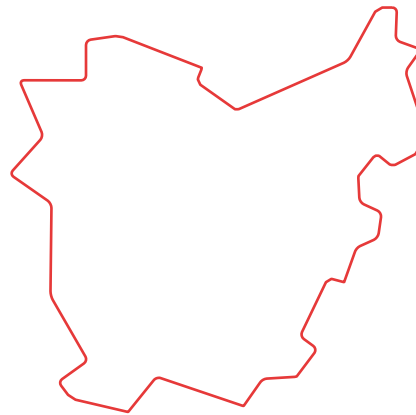
Juni 2016 Voorontwerp van kernnota
*Toelichting en debat in de Centrale Commissie
Bilateraal overleg met gedeputeerden*

Participatief traject

Maak
Ruimte
voor
Oost-
Vlaanderen

20
50

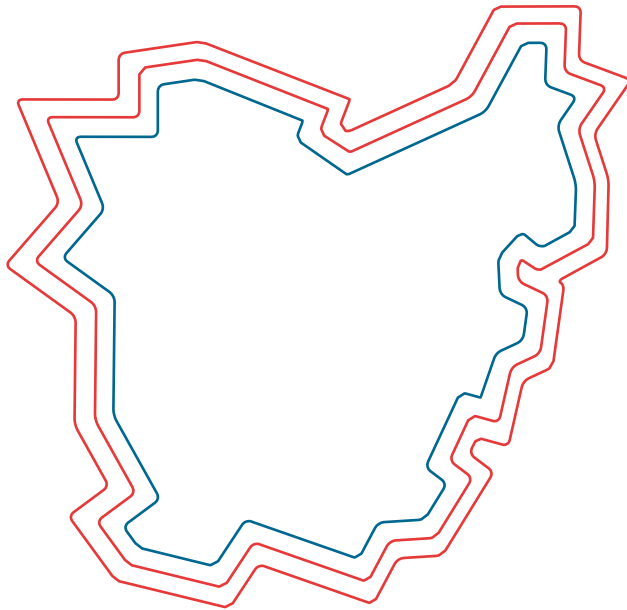

Opportunities en uitdagingen voor de toekomst

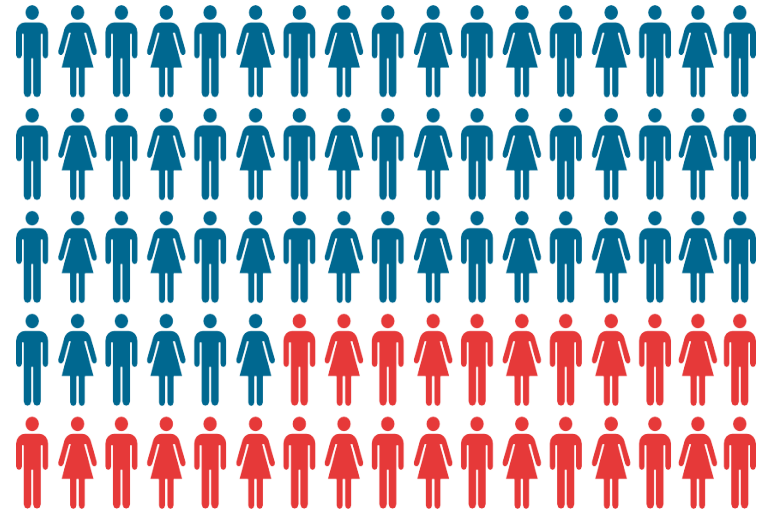
Klimaatverandering, globalisering,
bevolkingsgroei en migratie, schaarse
grondstoffen, het mobiliteits- en
energievraagstuk, nieuwe technologieën, ...

1 gemeenschappelijk aspect :

Ze komen samen in de ruimte rondom ons

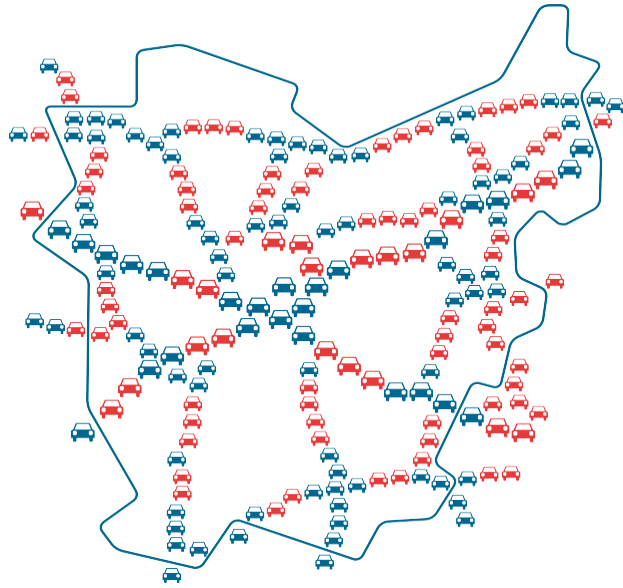
2016

2050

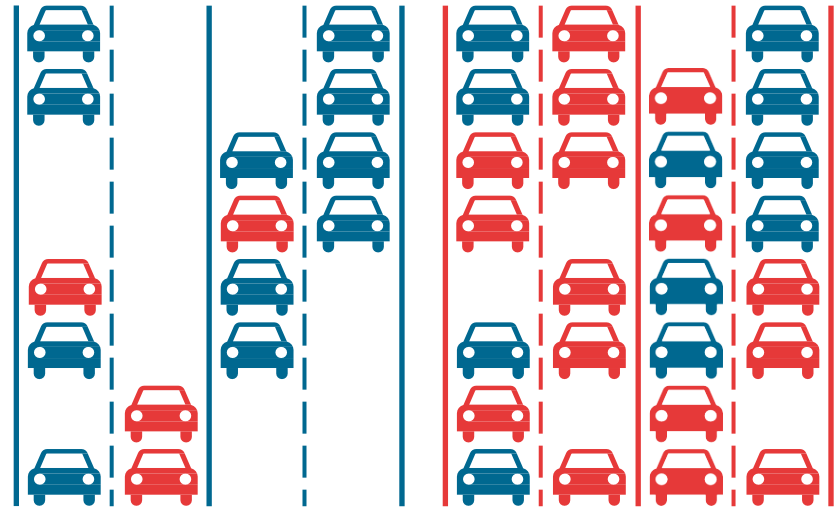
Bevolking

- 2050 : 130.000 extra huishoudens in Oost-Vlaanderen
- Sterke toename van het aandeel jongeren en ouderen
- Daling van het aandeel van de actieve bevolking
- bevolking wordt een stuk diverser
- kansen : niet zomaar méér woningen bouwen, maar nieuwe woonvormen creëren

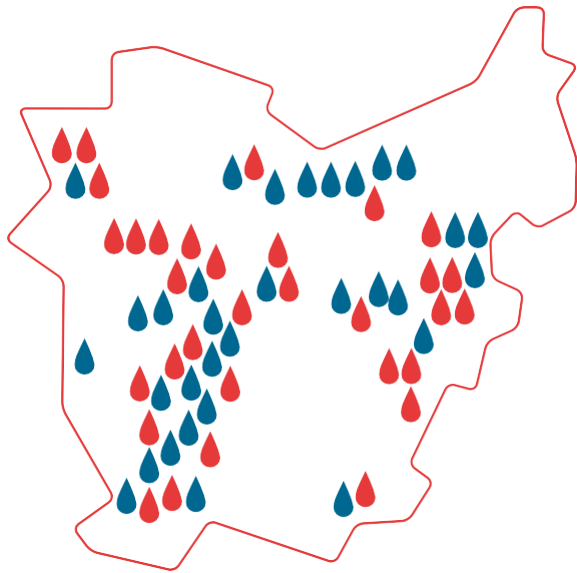
Mobiliteit

2016

2050

- wegen raken oververzadigd
- noodzaak aan degelijke alternatieven
- elektrische fiets toont dat de impact van alternatieven spectaculair kan zijn
- grote kansen om hierop in te spelen vanuit het ruimtelijk beleid

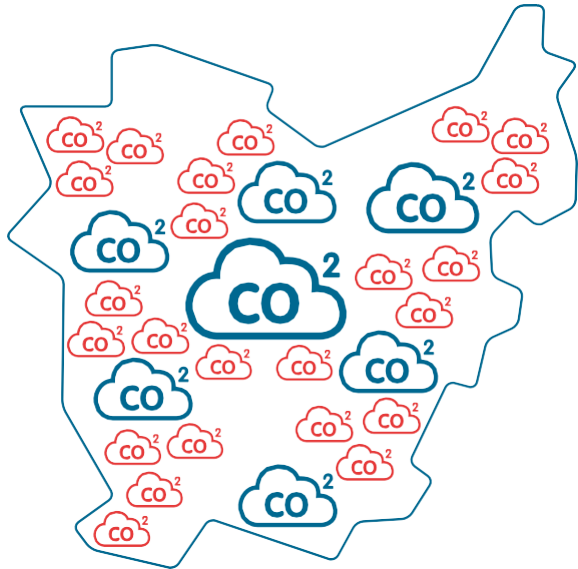
2016

2050

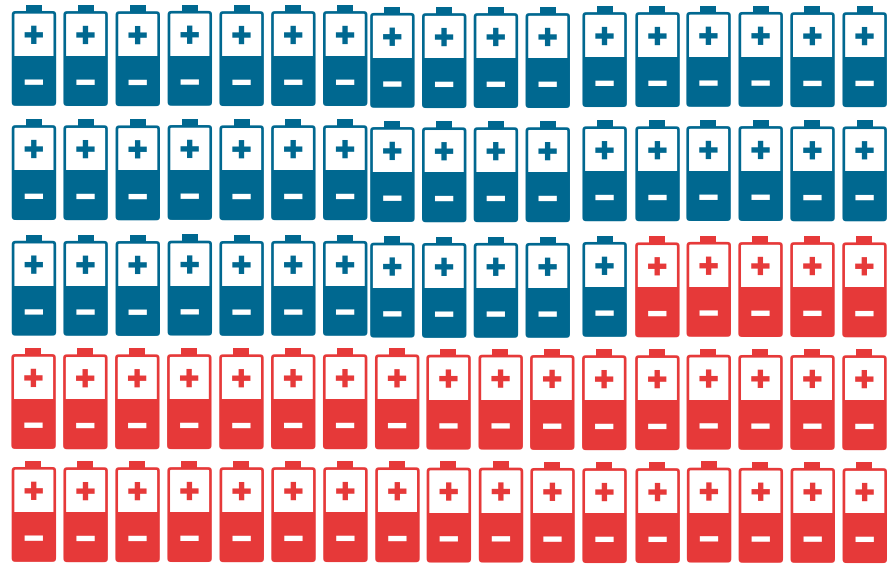
Wateroverlast en droogte

- de klimaatverandering heeft een grote impact op de waterhuishouding
- het overstromingsrisico neemt toe
- het grondwaterpeil daalt
- bufferen van water is een noodzaak, maar geeft tegelijk de mogelijkheid om prachtige plekken te creëren die meerwaarde bieden op verschillende terreinen

Energie en klimaat

2016

2050

- Het energielandschap ondergaat een grondige transitie van fossiele brandstoffen naar een hogere energie- efficiëntie en hernieuwbare energie
- de ruimtelijke impact van het nieuwe energielandschap is een stuk groter
- deze transitie biedt kansen om met de nodige afstemming in te spelen op de klimaatverandering

Een ruimtelijk beleid voor de toekomst vanuit 8 waarden

- een gezonde en veilige leefomgeving
- een slimme organisatie van de ruimte
- klimaatverandering aanpakken
- voedselzekerheid
- het ecosysteem verzorgen

- kwaliteit en comfort van de leefomgeving
- maximale interactie tussen activiteiten
- 'ruimte maken' voor mensen
- voorzieningen toegankelijk en dichtbij
- evenwicht tussen ruimtegebruikers
- draagkracht van plekken

- "Oost-Vlaanderen klimaatgezond"
- bijdragen door slimme organisatie van de ruimte
- beschermen tegen gevolgen van klimaatverandering

- couleur locale van elke regio
- plaatsen in een veranderende wereld
- open dialoog
- ruimtelijk beleid verankert richting
- voortdurende oefening
- maatwerk per regio

- onafhankelijk en zelfvoorzienend
- voldoende intrinsieke kracht
- specifieke beleidsattitude
- duidelijke ruimtelijke component

- voorzien in huidige en toekomstige behoeften
- niet alleen bedrijventerreinen
- economie zit gebundeld én verspreid
- ijzersterke aanknopingspunten in Oost-Vlaanderen
- opportuniteiten in het verbinden

- correcte verdeling van lusten en lasten
- internaliseren van kosten en baten
- rechtvaardig verdelen tussen alle schakels van de samenleving
- evenwicht bewaren in ruimtelijke projecten

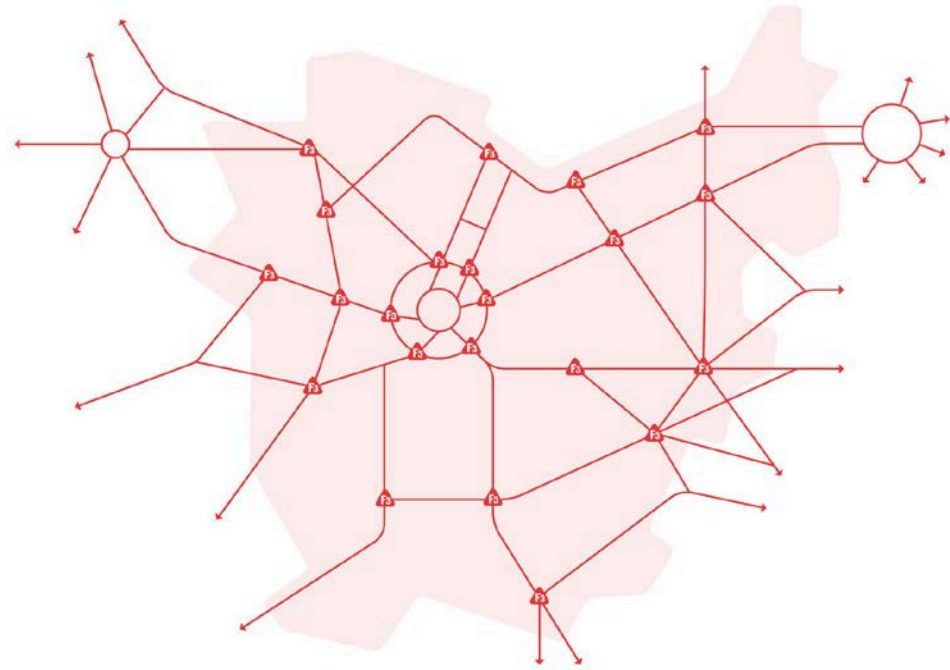
De 8 waarden geïllustreerd

Veilige Fietssnelwegen

- Duurzame verplaatsingen
- Ambitieuus ruimtelijk beleid

- gezondheid en veiligheid
- klimaatgezond
- autonomie en robuustheid
- sociale cohesie en inclusie

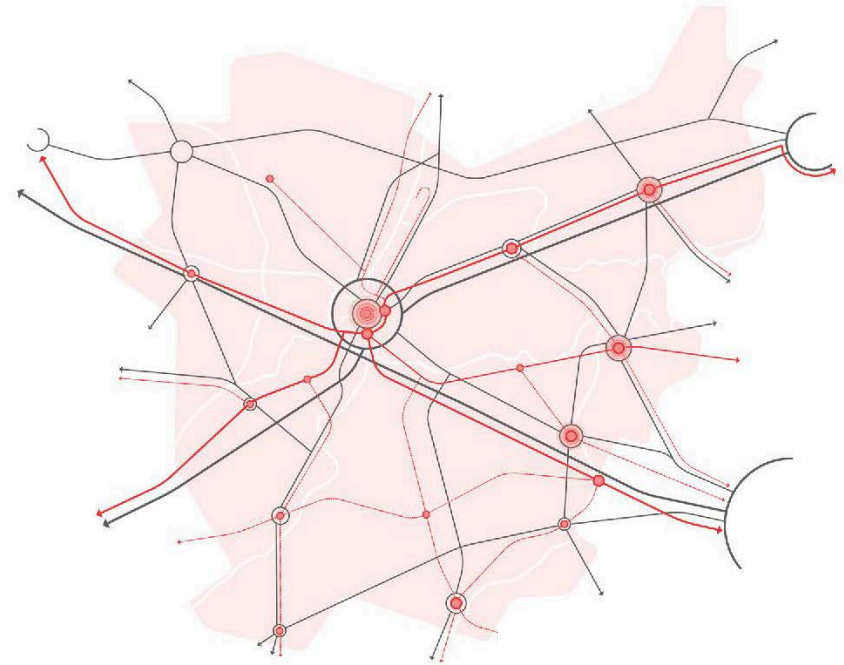

≈ knooppunten

Knooppunten

- verplaatsingsnood verkleinen
- activiteiten concentreren op goed bereikbare plaatsen
- functies bundelen in knooppunten om

- gezondheid en veiligheid
- Kwaliteit en comfort
- klimaatgezond
- autonomie en robuustheid
- welvaart

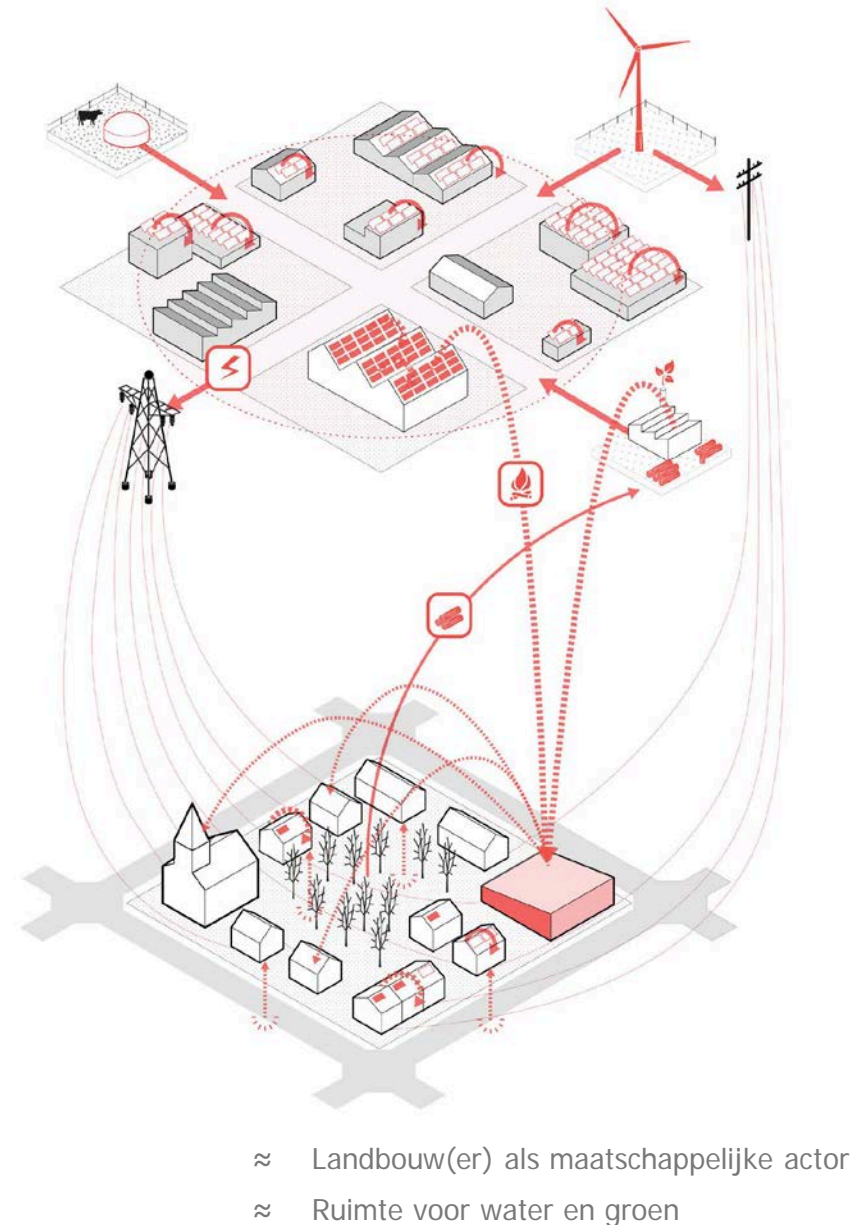

- ≈ Veilige fietsnelwegen
- ≈ Multimodale logistiek
- ≈ Stads- en wijkvernieuwing

Energielandschap

- Tijdperk van hernieuwbare energie
- Energiebesparing en –efficiëntie
- Energie integreren in lokale landschap en de gemeenschap
- Lokale potenties benutten
- bundelen van functies die warmte nodig hebben
- Uitwisselen van restwarmte
- Lokale opslag van energie
- Verdelen van lusten en lasten
- participatie

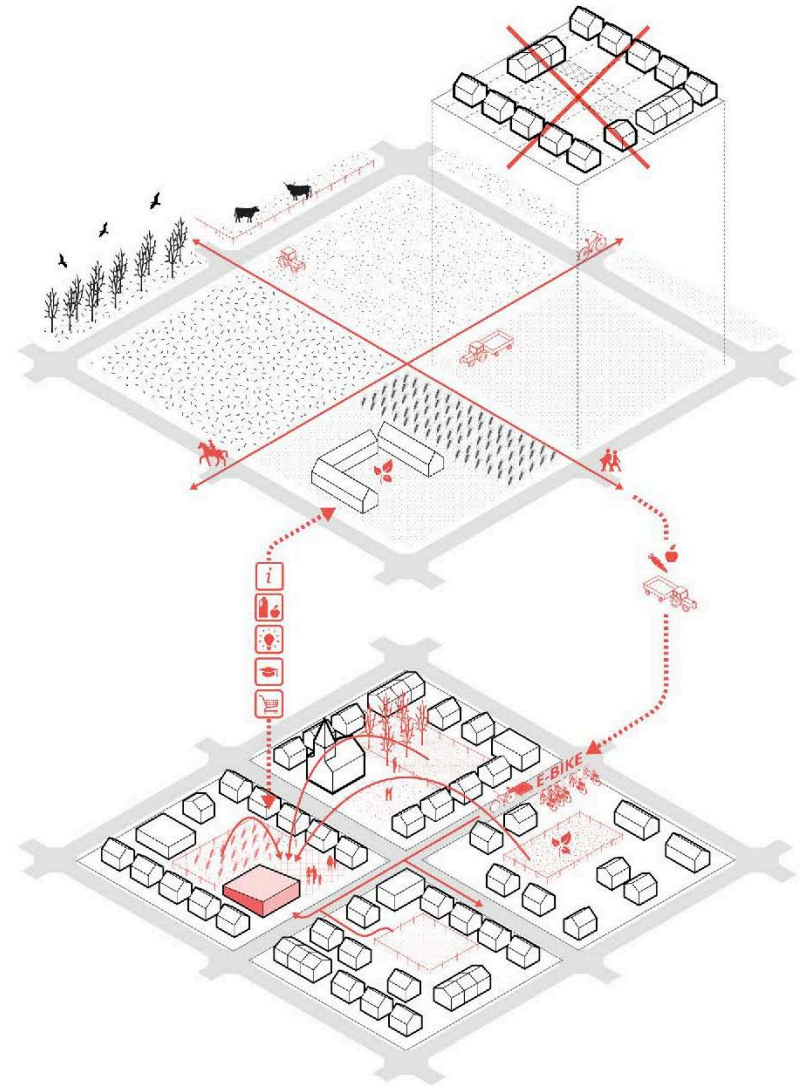
- gezondheid en veiligheid
- klimaatgezond
- autonomie en robuustheid
- Rechtvaardigheid
- Sociale cohesie en inclusie

Landbouw(er) als maatschappelijke actor

- Ruimtelijk management is cruciaal
- Breder rol in de open ruimte
- Integrale verknoping

- gezondheid en veiligheid
- klimaatgezond
- Identiteit en authenticiteit
- Autonomie en robuustheid
- welvaart

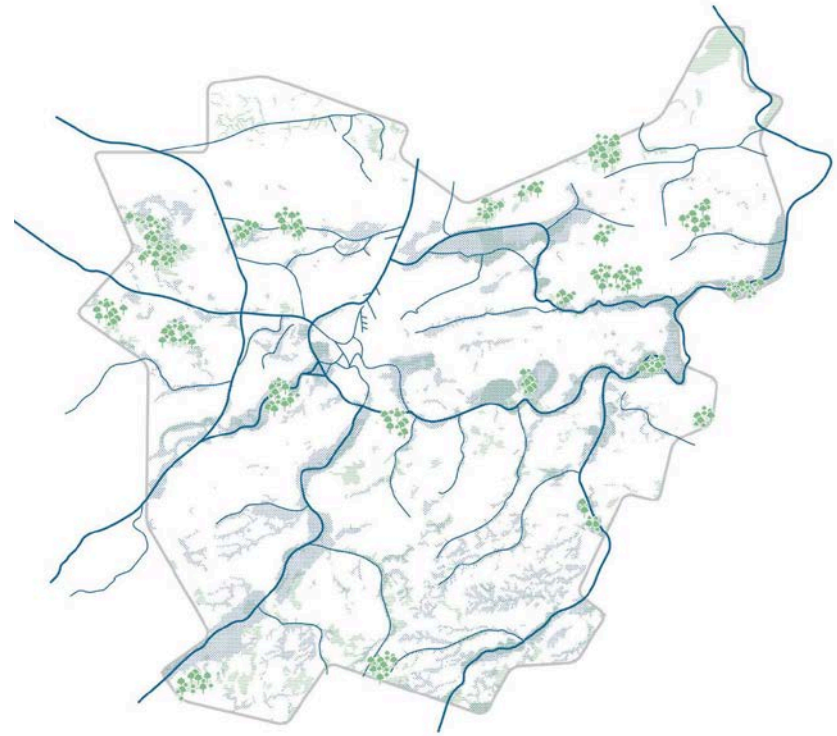
≈ energielandschap

≈ Ruimte voor water en groen

Ruimte voor water en groen

- Ruimte voor groen-blauwe netwerken
- Robuust en veerkrachtig
- Ecologisch beheer van ruimte
- Grote betekenis

- gezondheid en veiligheid
- Kwaliteit en comfort
- klimaatgezond
- Identiteit en authenticiteit
- Autonomie en robuustheid

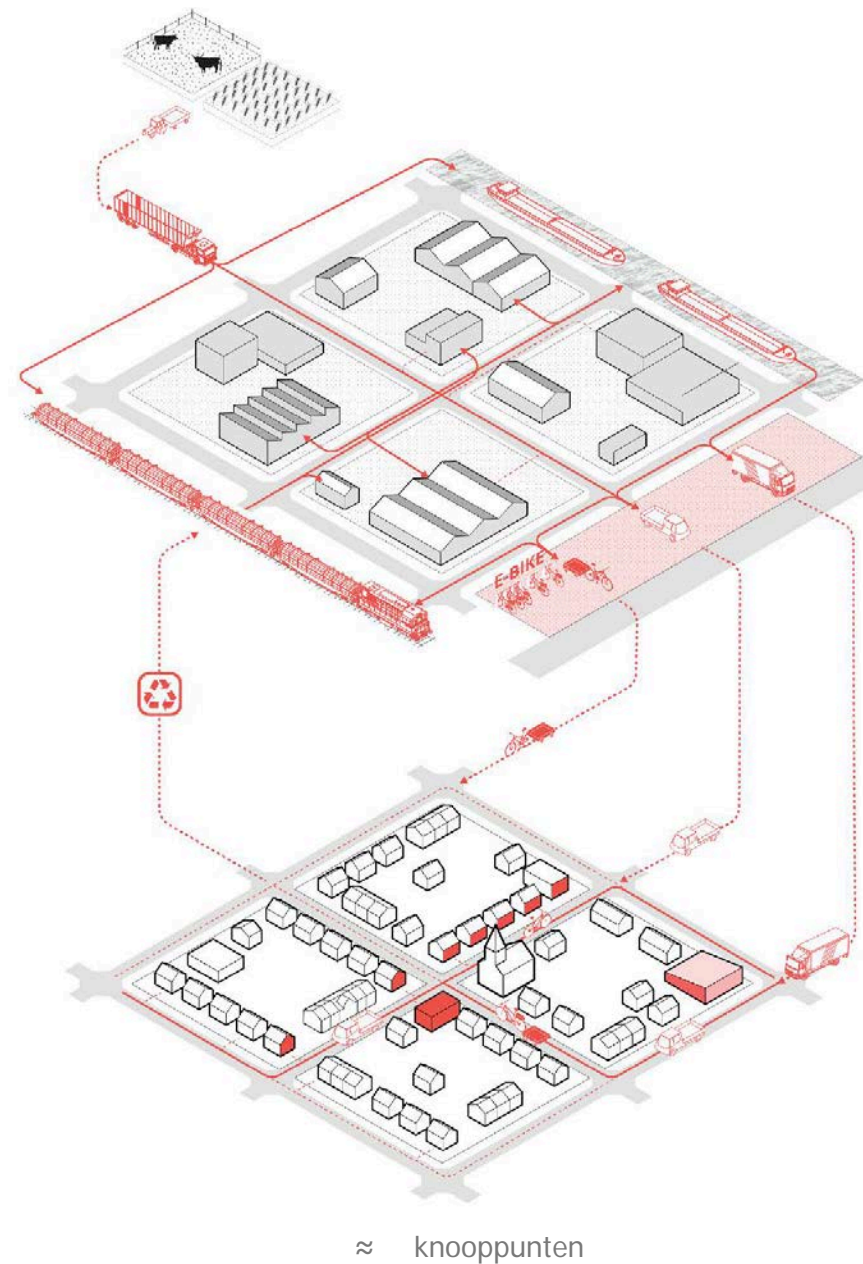
≈ Energielandschap

≈ Landbouw(er) als maatschappelijke actor

Multimodale logistiek

- Centrale ligging is een troef
- Uitgebreid netwerk van infrastructuren
- Nieuwe technologieën een plaats geven
- Duurzaam handelen
- Nood aan verplaatsingen beperken
- Multimodaal transport

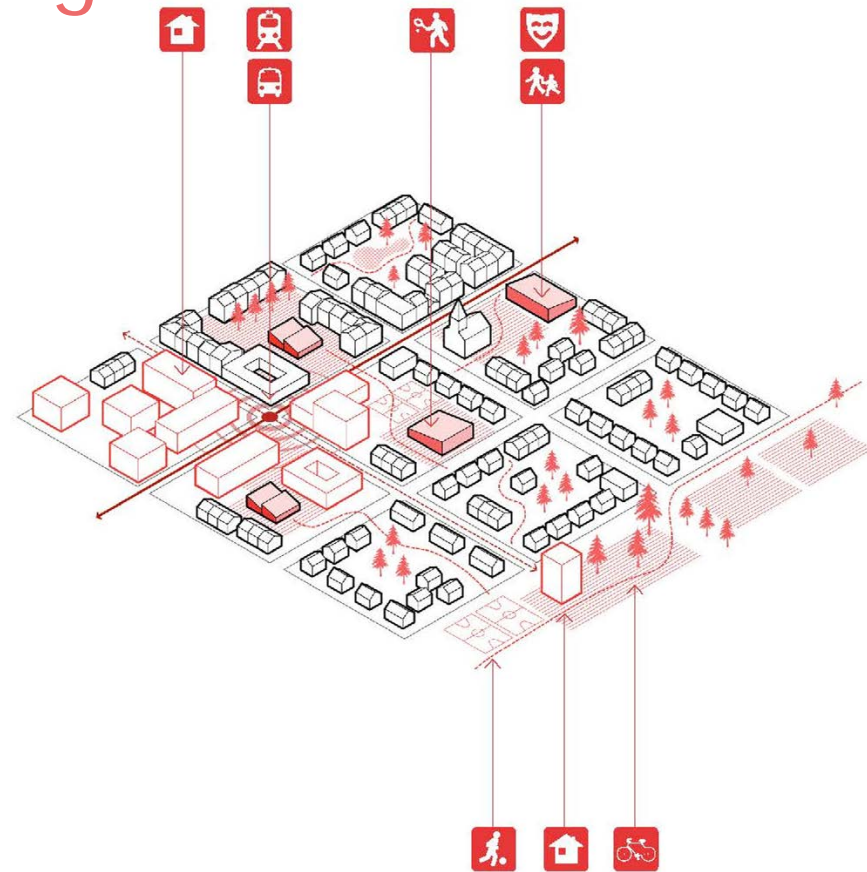
- gezondheid en veiligheid
- klimaatgezond
- autonomie en robuustheid
- welvaart

Innovatieve strategieën voor stads- en wijkvernieuwing

- Demografische evolutie
- Wijzigingen van de woonwensen
- Nieuwe woonvormen op de juiste plek
- Ontmoeting en contact bevorderen

- gezondheid en veiligheid
- Kwaliteit en comfort
- Rechtvaardigheid
- Sociale cohesie en inclusie

- ≈ Veilige fietsnelwegen
- ≈ knooppunten
- ≈ Ruimte voor water en groen

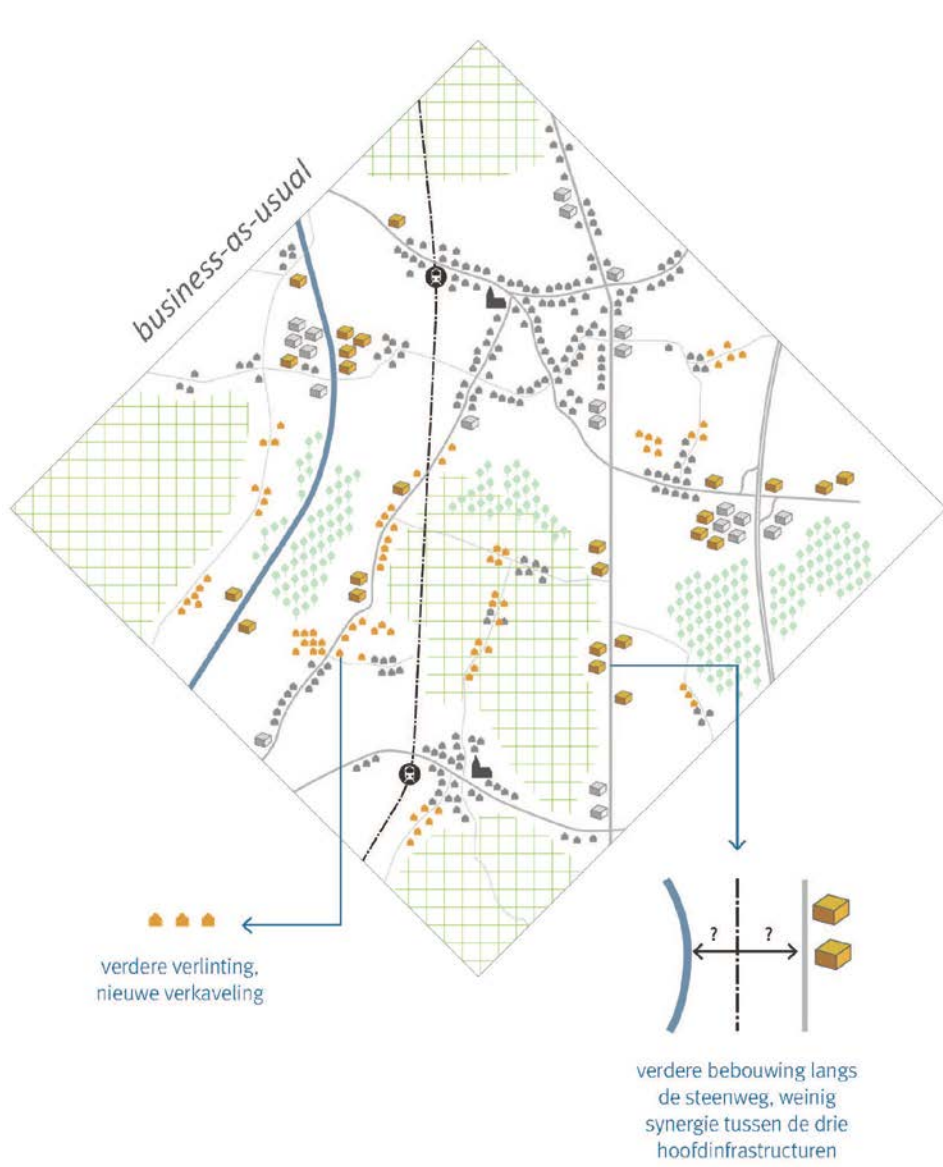
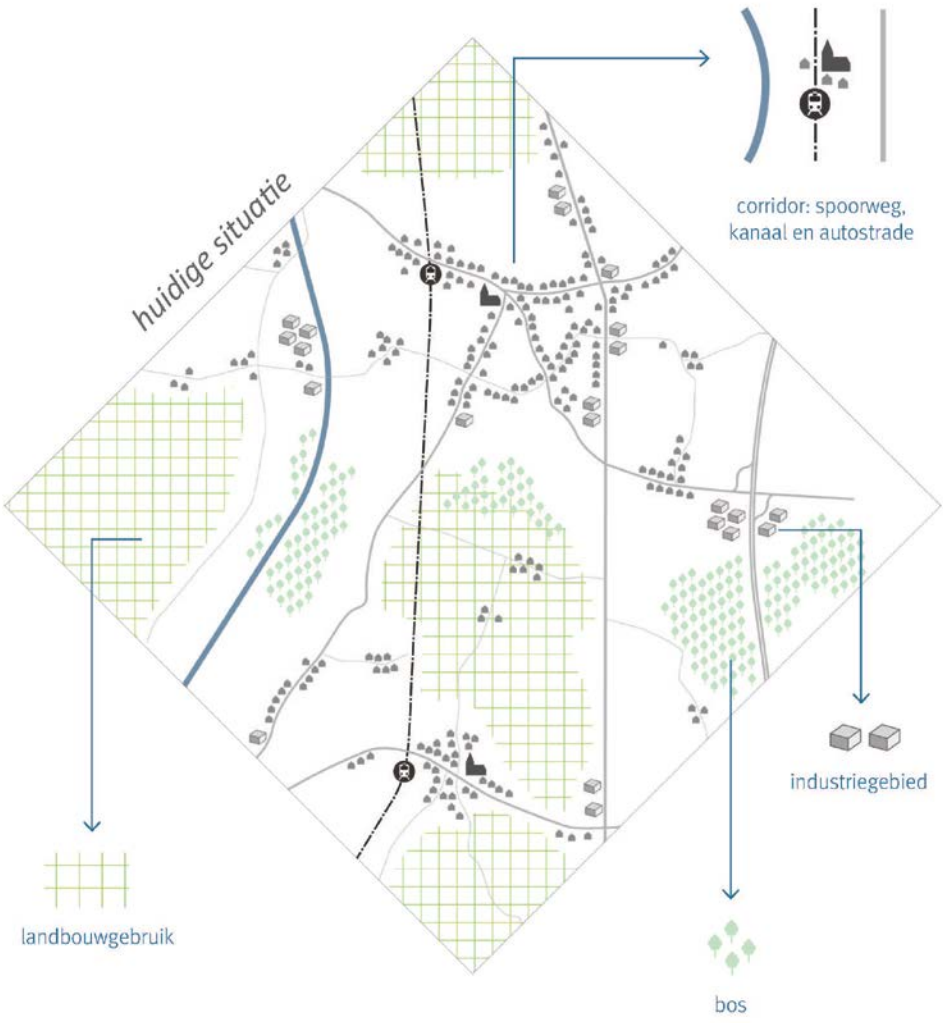
4 ruimtelijke principes voor de uitwerking van het beleid

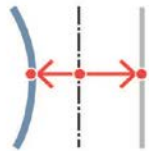

- ◆ Ruimtelijke ontwikkelingen bundelen op multimodaal ontsloten plaatsen
 - ◆ De aanleg van mobiliteitsinfrastructuur versterkt de multimodale bereikbaarheid van knooppuntlocaties
- Functies bundelen om de verplaatsingsnood te beperken
 - Bundelen op plaatsen goed bereikbaar met openbaar vervoer
 - Privaat autobezit is niet langer een noodzaak

Voorbeeldsituatie 1 - corridor

interactie tussen de drie hoofdstructuren

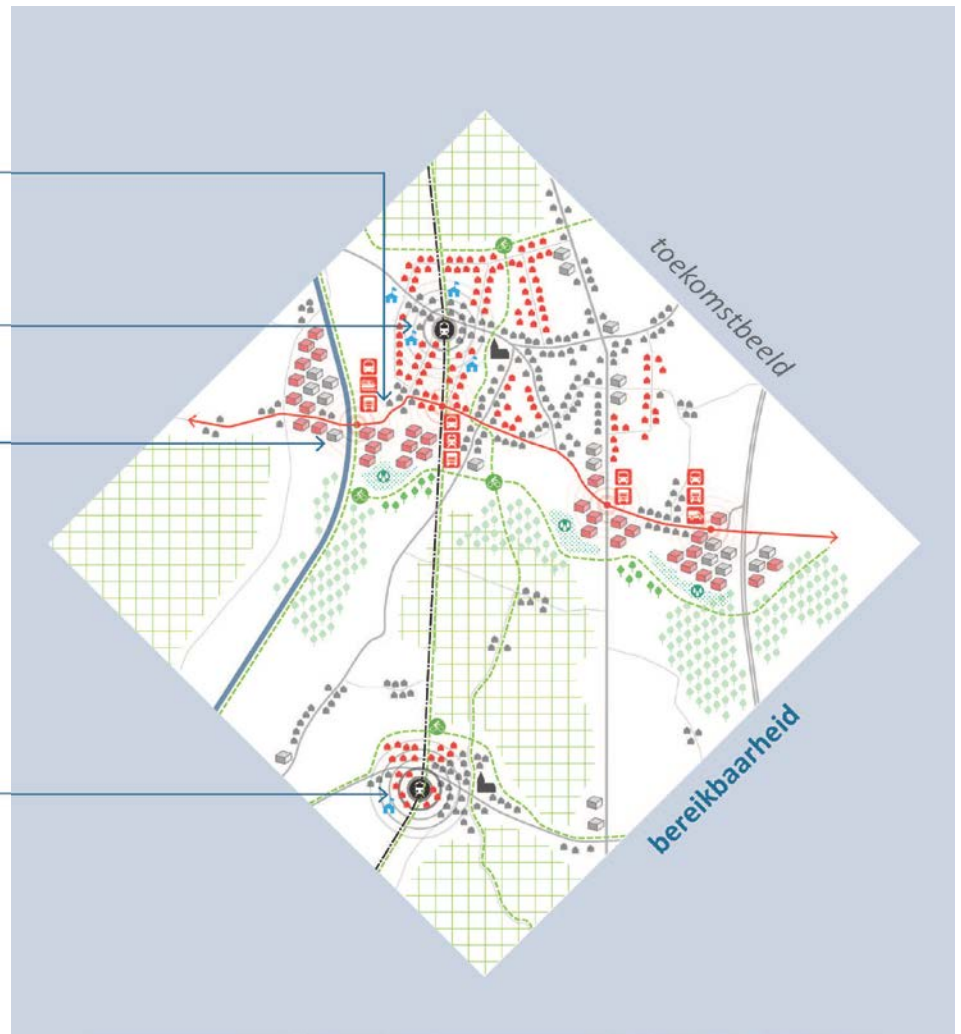
nabijheid van de dagelijkse functies
clustering van activiteiten, wonen en werken

multimodaliteit versterken
logistieke cluster

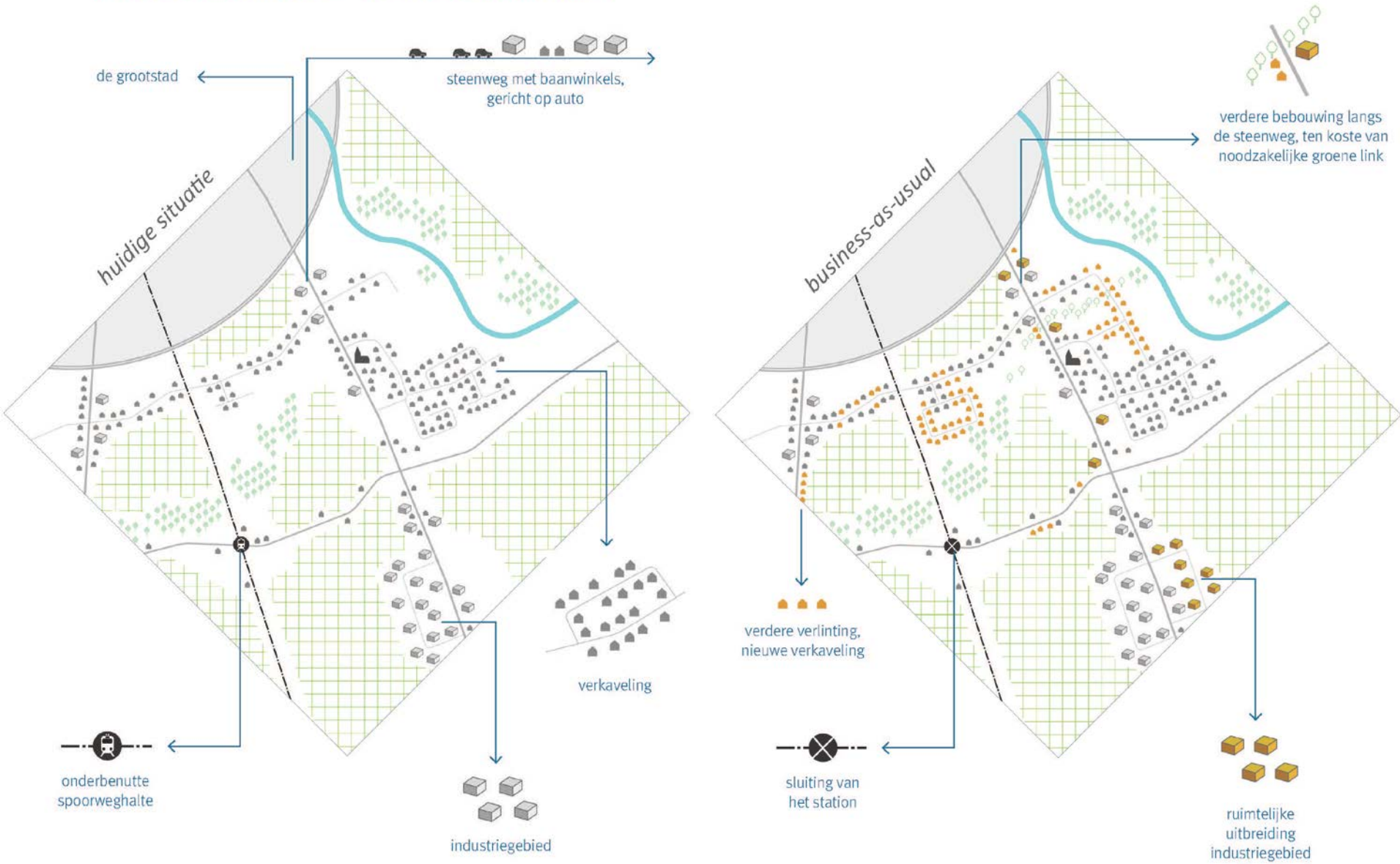
groei concentreren op multimodaal
goed bereikbare locaties

- ◆ De beste ruimtelijke oplossing is deze die het meest efficiënt gebruik maakt van de schaarse ruimte
- ◆ Meervoudig en intensief ruimtegebruik is de norm. Nieuwe projecten die de ruimteclaims van slechts één partij behartigen, zijn onwenselijk of onafgewerkt
- ◆ Meervoudig en intensief ruimtegebruik moet ook de ruimtelijke kwaliteit verhogen
 - Meer doen met minder ruimte
 - Vraag té groot om ruimte te verdelen volgens sectoren
 - Vrijwaren van de resterende open ruimte
 - Ruimtelijke kwaliteit verhogen
 - Maatwerk is cruciaal

Voorbeeldsituatie 2 - periferie grootstad

kwalitatieve fietsroute doorheen het landschap
+ groene link tussen vallei en bos
= synergie natuur - landbouw - recreatie

intensivering van de woonwijk
nabij voorzieningen

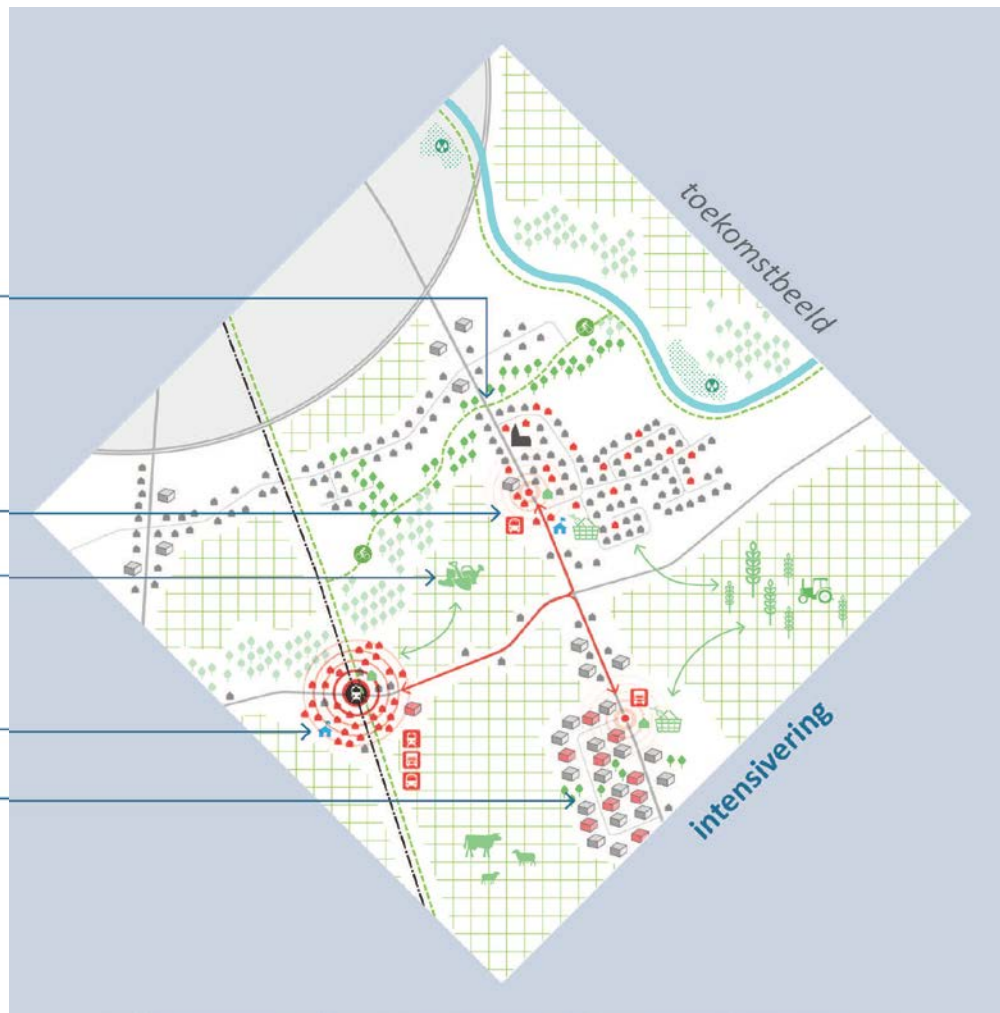
stadsgerichte landbouw
korte keten en distributiepunten

meervoudig ruimtegebruik
vb - open school, delen van
sportinfrastructuur

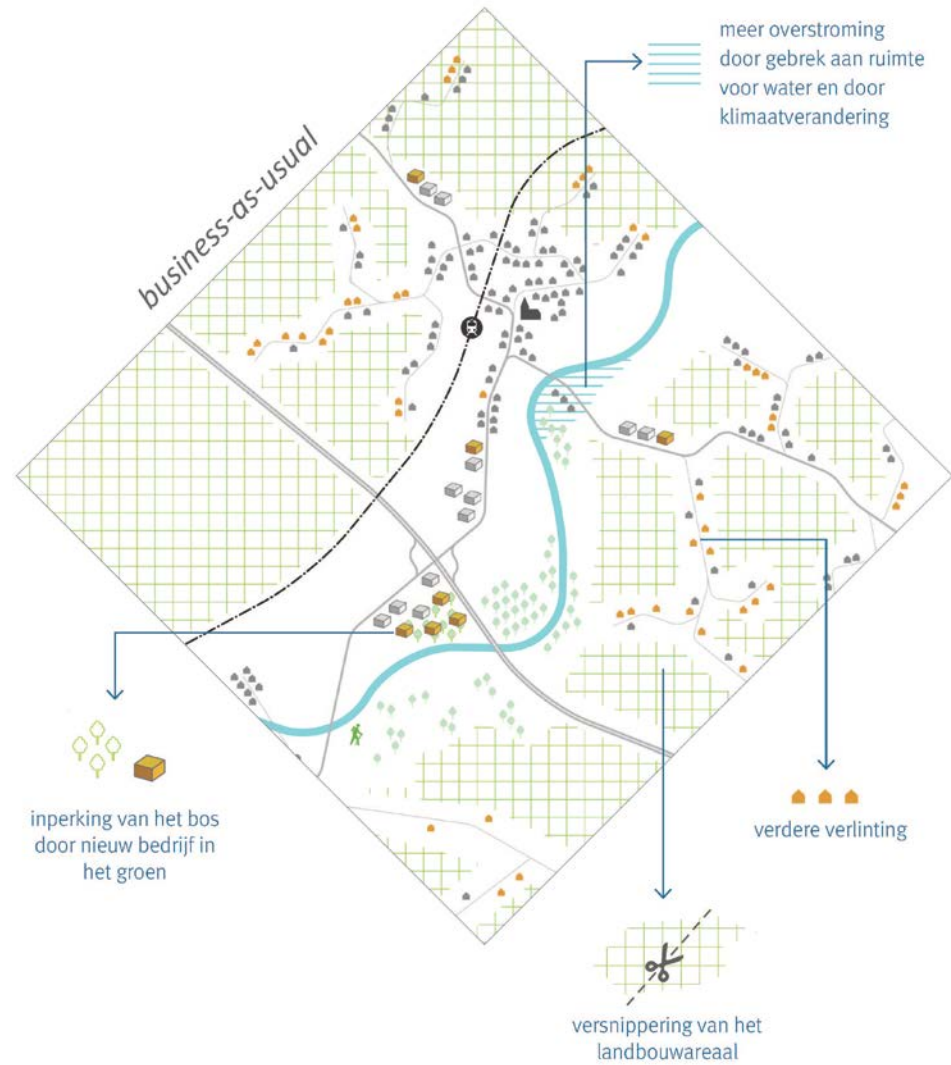
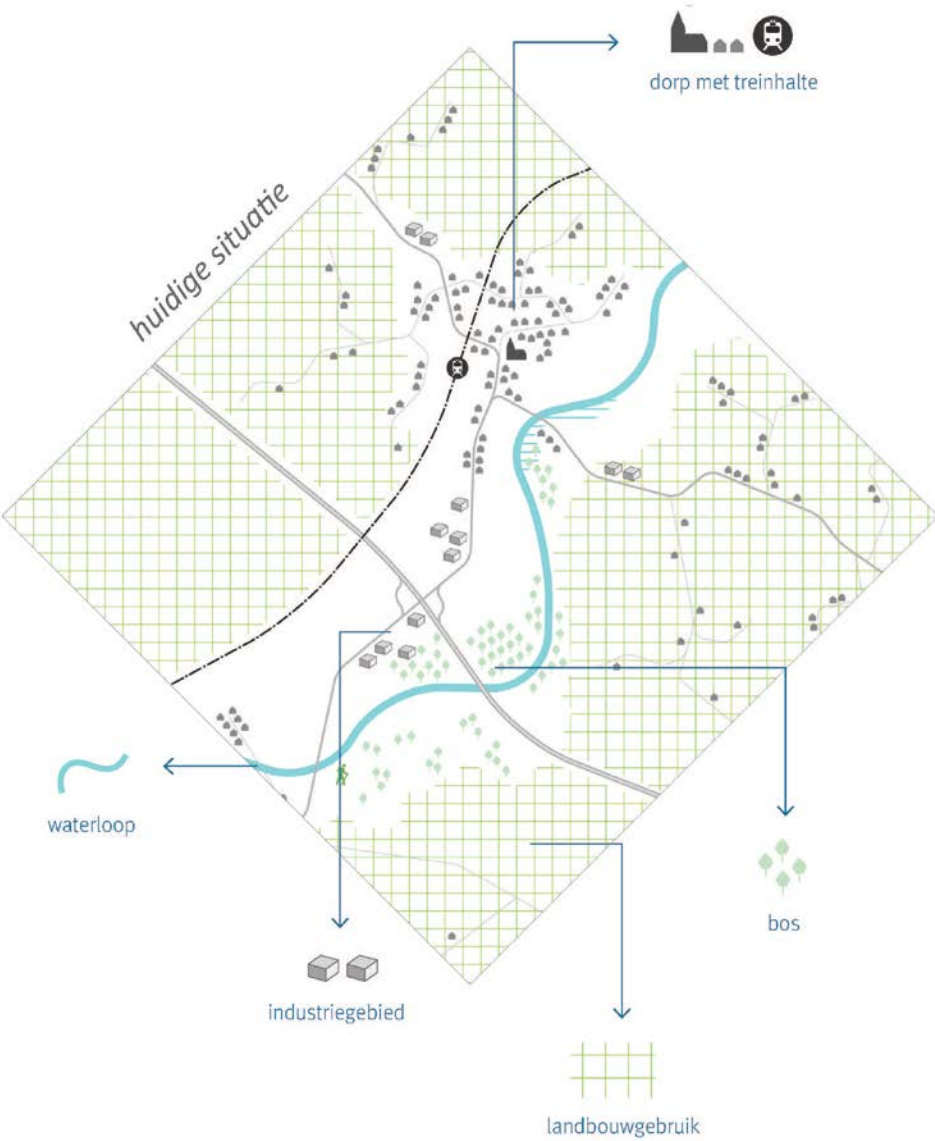
inbreiding
industriegebied

- ◆ Elke ruimtelijke ontwikkeling dient rekening te houden met de ecosystemendiensten die de omgeving levert
- ◆ Ruimtelijke ontwikkelingen dienen deze ecosystemendiensten te respecteren en waar mogelijk te versterken
- ◆ Ruimtelijke ontwikkelingen die ecosystemendiensten schaden, zijn onwenselijk. Ze dienen vermeden, hersteld of gecompenseerd te worden
 - De natuur levert ons diensten = ecosystemendiensten
 - Waarde van deze diensten is onschatbaar en onvervangbaar
 - Ruimtelijke ontwikkelingen met respect voor de ecosystemendiensten

Voorbeeldsituatie 3 - valleigebied

ONDERSTEUNENDE ROL
bodenvorming,
nutriëntencyclus,...

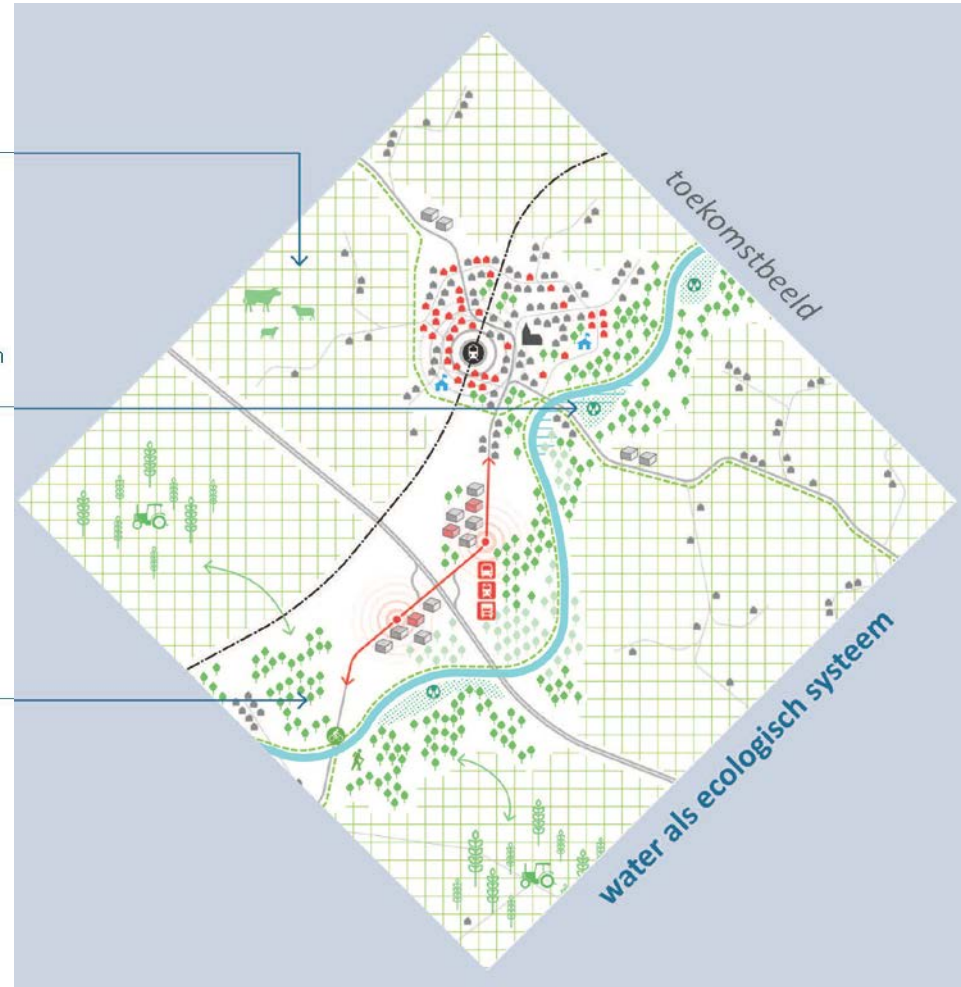
PRODUCTIEVE ROL
voedsel, brandstof,...

REGULERENDE ROL
bufferen van water, vastleggen
van koolstof via bossen,...

CULTURELE ROL
menselijk welzijn, ontspannen
en recreëren,...

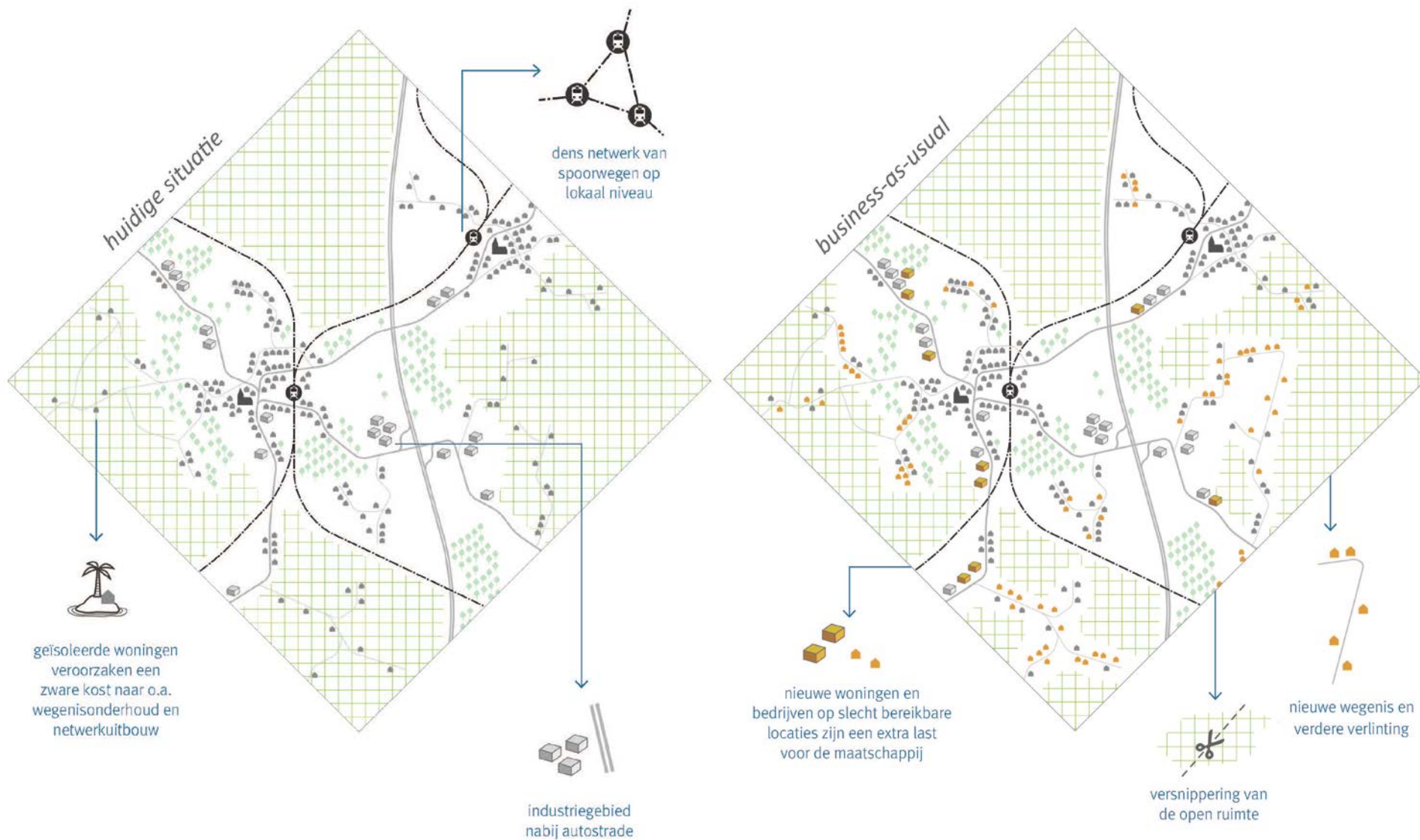
VALLEIGEBIED
karakteristieken van het landschap
bepalen mee de ruimtelijke planning

- ◆ Evenwicht tussen ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde op korte en op lange termijn voor projecten.
- ◆ Projecten zoeken een correct sociaal evenwicht tussen de lusten en lasten die ze met zich meebrengen en verdelen deze rechtvaardig
 - economische, ecologische en sociale draagkracht
 - Goede balans tussen maatschappelijke meerwaarde en kosten
 - Lange termijn = terugkerende kost van onderhoud en exploitatie, kost voor hergebruik, omkeerbaar ruimtegebruik
 - “bereik” van een project in functie van actoren

Voorbeeldsituatie 4 - dens spoorwegnetwerk

geïsoleerde woning is passief
recuperatie regenwater
opwekking eigen energie

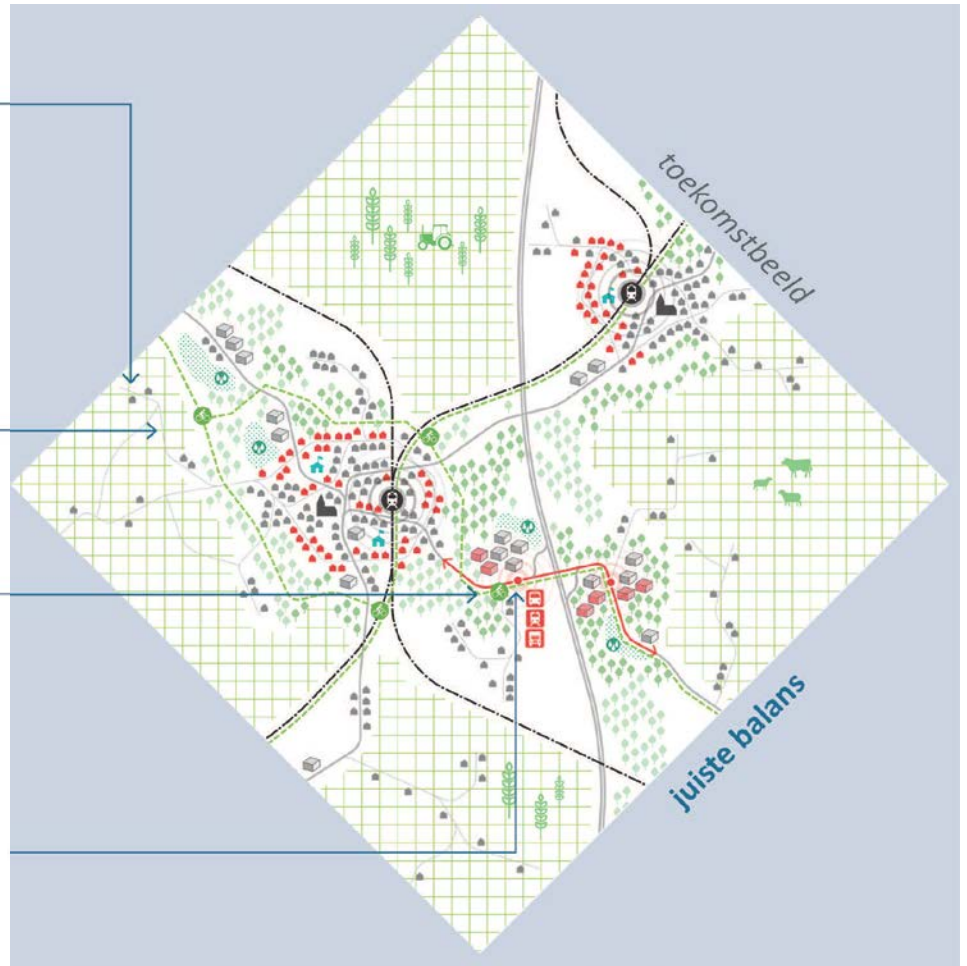
overbodige wegenis
afbouwen om onnuttige
onderhoudskosten te vermijden

veilige fietsroutes tussen
wonen en werken

industriegebieden
op goed bereikbare
locaties inbreiden

5 werkvelden

- ◆ Co-creatie
- ◆ Participatie

- Benutten van opportuniteiten voor integratie
- Samenwerkingsverbanden opzetten
- Integrale benadering

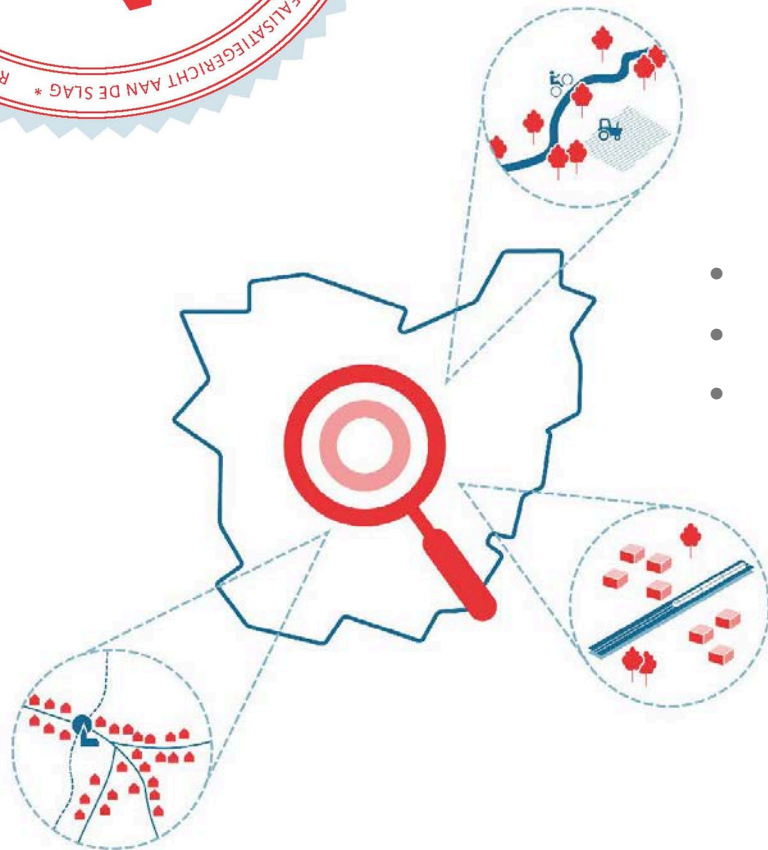
- ◆ een gedragen transitieproces
- ◆ Sensibilisering
- ◆ Samenwerkingsverbanden opzetten
- ◆ Coördineren, stimuleren en faciliteren

- Collectieve doelstellingen
- Agenderen van uitdagingen en probleemstellingen
- Samen aan de slag gaan
- Experimenteren en evalueren
- leerproces

- ◆ Detecteren van “families van opgaven”
- ◆ maatwerk
- ◆ Samen met lokale partners

- Regionale opportuniteiten benutten
- Hefbomen creëren
- Co-creatie

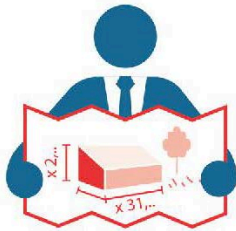
- ◆ Sterke middelen en tools nodig
- ◆ Ontwikkeling van nieuwe instrumenten ondersteunen

- Kennis en ervaring delen
- Monitoring en evaluatie
- Agenderen op het juiste beleidsniveau

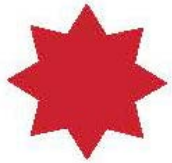
- ◆ Daadkracht nodig
- ◆ Opportuniteiten benutten
- ◆ Samen met alle partners

- Realisatiegericht werken
- Samenwerken gedurende het volledige proces
- Toezien op het uitvoeren van waarden
- Icoonprojecten actief ondersteunen

Beleidskaders om het beleid verder te operationaliseren

Contact :

Provincie Oost-Vlaanderen

dienst ruimtelijke planning

ruimtelijke.planning@oost-vlaanderen.be